

Ár 2012, þriðjudaginn 18. desember er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason

Fyrir er tekið **mál nr. 151/2012:**

**M og
N
gegn
F**

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M og N, hér eftir nefnd sóknaraðilar, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 7. september 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 5. september 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 11. september 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 19. september 2012. Var bréfið sent sóknaraðilum, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 1. október 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðilum.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 18. desember 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 12. júlí 2008 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 1.600.000 gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðilar tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu. Með undirskrift sinni staðfestu þau að hafa kynnt sér efni skuldabréfsins og gerðu sér grein fyrir í hverju ábyrgð þeirra væri fölgín og töldu hana samræmast greiðslugetu þeirra. Þá höfðu þau kynnt sér upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Fyrir liggur ódagsett skjal sem ber yfirskriftina „Niðurstaða greiðslumats“. Fram kom að sóknaraðilar óskuðu eftir að gangast í ábyrgð fyrir A fyrir láni að fjárhæð kr. 1.600.000. Fram kom að niðurstaða greiðslumats benti til þess að lántakandi gæti efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Þá var hakað við að meira en helmingi lánsfjár yrði varið til greiðslu á skuldum lántaka hjá sparisjóðnum. Einnig var útdráttur úr 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða

á skuldum einstaklinga. Staðfestu sjálfskuldarábyrgðarmenn að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Fyrir liggur útprentun úr tölvukerfum varnaraðila með yfirskriftinni fjárhagsyfirlit þar sem fram kemur greiðslumat A. Skjalið ber með sér að því hafi verið breytt þann 16. júlí 2008. Fram kom að hreinar tekjur fyrir og eftir lánveitingu voru kr. 215.000, greiðslubyrði lána var kr. 32.000 fyrir lánveitingu og kr. 20.000 eftir lánveitingu, annar fastur kostnaður var kr. 80.000 fyrir og eftir lánveitingu, framfærslukostnaður var kr. 110.000 fyrir og eftir lánveitingu. Fram kom að afgangur væri neikvæður um kr. 7.000 fyrir lánveitingu en jákvæður um kr. 5.000 eftir lánveitingu. Þá kom fram að breyting á mánuði var jákvæð um kr. 12.000 og breyting á ári kr. 144.000.

Umboðsmaður skuldara sendi varnaraðila tölvupóst og óskaði eftir mati á gildi ábyrgða sóknaraðila. Varnaraðili kvað þann 14. júní 2012, greiðslumat hafa farið fram. Þann 27. ágúst 2012 tilkynnti umboðsmaður skuldara sóknaraðila M að afstaða varnaraðila væri sú að ábyrgð skv. skuldabréfi nr. X væri gild.

Sóknaraðilar skutu málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 5. september 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðilar krefjast lausnar undan ábyrgðarskuldbindingu. Sóknaraðilar kveða varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar samkvæmt 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga þar sem greiðslumat sé ekki dagsett.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að af lánaskjölum sé ljóst að rétt hafi verið staðið að upphaflegri lánveitingu. Í málinu liggja fyrir greiðslumat sem framkvæmt hafi verið vegna lántöku skuldara. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Í málinu liggja jafnframt fyrir að sóknaraðilar hafi undirritað skuldabréfið sem ábyrgðarmenn. Samkvæmt skuldabréfinu hafi sóknaraðilar ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „Ég undirritaður hef kynnt mér efni bréfs þessa og geri mér grein fyrir í hverju ábyrgð mín er fólgin og tel hana samrýmast greiðslugetu minni. Jafnframt hef ég kynnt mér efni upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.“

Varnaraðili telur að hann hafi í öllum meginatriðum fylgt reglum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við umrædda lánveitingu og að meintir annmarkar sem nefndir séu í kvörtuninni eigi ekki að leiða til ógildingar framangreindra sjálfskuldarábyrgða. Vísað sé til niðurstöðu úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 36/2012. Þá vísar varnaraðili máli sínu til stuðnings til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-760/2012.

Varnaraðili telur að meta þurfi allar aðstæður við lánveitingu, samning aðila og önnur atriði sem geti varpað ljósi á það hvort ógilda beri veðsetninguna og þá í samræmi við 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Vísar varnaraðili til dóms Hæstaréttar í máli nr. 116/2010 máli sínu til stuðnings. Niðurstaða dómsins styrki afstöðu varnaraðila um að skoða þurfi atvik máls og

aðstöðu málsaðila í hverju máli fyrir sig sérstaklega í ljósi 36. gr. laga nr. 7/1936. Þá sé jafnframt vísað til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 10/2011. Sönnunarbyrði um að skuldbindingar sóknaraðila séu fallnar úr gildi eða ógildar hvíli á sóknaraðilum. Sóknaraðilar hafi ekki sýnt fram á að ósannngjarnt sé af hálfu varnaraðila að bera fyrir sig ábyrgðir þeirra samkvæmt skuldabréfinu, hvað þá að önnur skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 séu uppfyllt. Að því virtu og þegar framangreind atriði séu metin heildstætt verði ekki talið að sóknaraðilar hafi sýnt fram á að fyrir hendi séu forsendur til að víkja til hliðar ábyrgðarskuldbindingum þeirra á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936.

Þessu til viðbótar telur varnaraðili kröfur sóknaraðila um ógildingu umræddra ábyrgðarskuldbindinga fallnar niður vegna tómlætis af þeirra hálfu. Sóknaraðilar hafi ritað undir ábyrgðarskuldbindingarnar 16. júlí 2008 og hafi fyrst verið gerðar athugasemdir við ábyrgðirnar í júní 2012 eða tæpum fjórum árum eftir að sóknaraðilar hafi gengist í umræddar ábyrgðir. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-4871/2011.

Varnaraðili telur að lokum rétt að benda á að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Samkomulagið hafi ekki lagagildi og feli ekki í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili að sjálfskuldarábyrgðir þær sem sóknaraðilar gengust í til tryggingar á áður nefndu skuldabréfi séu gildar og beri því að hafna kröfum sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi ábyrgða sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessra sparisjóða og leiðir varnaraðili rétt sinn í máli þessu frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess en þeim skilningi hafnað að einungis sé um að ræða samantekt verklagsreglna. Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Með skjalinu „Niðurstaða greiðslumats“ var sóknaraðilum kynnt jákvæð niðurstaða greiðslumats, en sama orðalag og sama aðferð virðist hafa verið viðhöfð við að benda ábyrgðarmönnum á þann möguleika að kynna sér gögn til grundvallar niðurstöðunni og í dómi Hæstaréttar í máli nr. 141/2012. Þá var tilgreint sérstaklega að meira en helmingi lánsfjár yrði varið til greiðslu á skuldum lántakanda hjá

sparisjóðnum. Einnig kom fram á skuldabréfinu og skjalinu „Niðurstaða greiðslumats“ að sjálfskuldarábyrgðarmenn hefðu kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Undirskrift sóknaraðila á skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ er ekki dagsett. Við mat á því hvort skilyrði 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga telst uppfyllt, verður að telja að það hafi verið á ábyrgð sóknaraðila sjálfra sem skrifuðu undir umrætt skjal, að dagsetja undirskrift sína. Þar sem þau gerðu það ekki og þar sem þau hafa ekki fært fram gögn því til stuðnings að skrifað hafi verið undir skjalið eftir að þau gengust í ábyrgðina verður ekki á því byggt, sbr. úrskurðir úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 36/2012 og 77/2012. Aðrar athugasemdir við greiðslumatið hafa ekki komið fram af hálfu sóknaraðila.

Í ljósi framangreinds verður ekki fallist á að forsendur séu til að ógilda ábyrgð sóknaraðila með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Ber því að hafna kröfum sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M og N, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 18. desember 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason